

Nr 63.

Av herrar **Ström** och **Björnsson**, om ökad avsättning av 1926 års riksbanksvinst till avbetalningslånefonden.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 1 till årets riksdag förutsattes, att av 1926 års riksbanksvinst, vilken uppgår till 17.2 miljoner kronor, ett belopp av 15.7 miljoner kronor skall tagas i anspråk för finansierandet av riksstaten för budgetåret 1927—28 (se bil. Inkomster sid. 32—34). Det torde därför kunna antagas, att för ökning av den s. k. avbetalningslånefonden beräknats endast 1.5 miljoner kronor.

Avbetalningslånefonden har emellertid under de senare åren ökat med vida högre årliga tillskott. Så beslöt 1926 års riksdag att för fondens ökning anslå 2.5 miljoner kronor, och enligt vår mening skulle det vara av stort allmänt gagn att under ännu några år tillföra nämnda fond åtminstone lika stort belopp, som sistlidet år.

Riksbankens avbetalningslånefond, från vilken avbetalningslån beviljas huvudsakligen åt näringsidkare, befattningshavare, studerande m. fl. personer i mera anspråkslösa ekonomiska villkor, tillgodoser, enligt vad erfarenheten givit vid handen, ett mycket allmänt lånebehov. De personer, som erhålla lån ur denna fond, kunna i allmänhet icke åstadkomma annan säkerhet än personborgen, och mot sådan säkerhet är det icke möjligt att annat än i undantagsfall erhålla lån på lika billiga och i övrigt fördelaktiga villkor som hos riksbanken. För borgesmän innebär här ifrågavarande lånetyp också i allmänhet minsta möjliga risk. Våra affärsbanker, vars kunder i allmänhet ha vida bättre förutsättningar att bedöma kreditförhållanden än de personer, som erhålla riksbankens avbetalningslån eller teckna borgen å dylika, utlämna icke mot personborgen andra lån än s. k. omslags- eller reverslån, vilka för borgesmännen representera en mera långvarig och svårberäknelig risk än ett avbetalningslån. Och på sina håll ha tyvärr även sparbankerna övergått till användningen av enbart dylika omslagslån. För mången låntagare är det på grund av detta förhållande därför möjligt att få tillfredsställande borgen för ett riksbankens avbetalningslån, men omöjligt att få sådan borgen för annat lån. Icke minst av detta skäl har riksbankens avbetalningslånefond en synnerligen viktig uppgift att fylla.

För riksbanken är ifrågavarande lånerörelse synnerligen riskfri. Den torde för en del av bankens avdelningskontor representera den del av deras verk-

samhet, som måhända bäst motiverar deras tillvaro. Av bankoutskottets memorial nr 1 till årets riksdag framgår, att fondens avkastning från bankens synpunkt liksom tillförene varit tillfredsställande även under år 1926, och då därjämte en ökning av fonden med exempelvis 2.5 miljoner kronor icke torde medföra nämnvärt ökade omkostnader för dess förvaltning, lär från riksbanksynpunkt icke vara något att erinra mot en sådan ökning.

Då Kungl. Maj:ts förslag i vad det avser dispositionen av 1926 års riksbanksvinst icke är särskilt motiverat, lär man vara berättigad till den slutsatsen, att detta förslag icke förestavats av principiella skäl, utan endast av en med hänsyn till det statsfinansiella läget lättförklarlig önskan från regeringens sida att få disponera största möjliga belopp för statsregleringsändamål. Då riksbanken emellertid förfogar över odisponerade vinstmedel från föregående år till ett belopp av nära 1 miljon kronor, torde det för statsregleringen avsedda beloppet kunna från riksbanken erhållas, även om avbetalningslånefonden ökas med 2.5 miljoner kronor.

Vi tillåta oss därför hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att av 1926 års riksbanksvinst ett belopp av 2.5 miljoner kronor måtte användas till ökning av den under riksbankens förvaltning stående avbetalningslånefonden. Därjämte anhålla vi vördsamt, att bankoutskottet måtte utarbeta förslag till den lagändring, som föranledes av ett bifall till nu nämnda hemställan.

Stockholm den 19 januari 1927.

Torsten Ström.

Edv. Björnsson.